

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 546/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. V., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. Š., Š., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 0 Tp 53/2013 z 20. júna 2013 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tpo 31/2013 z 27. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2013 doručená sťažnosť J. V., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. Š., Š., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa

čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 53/2013 z 20. júna 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 31/2013 z 27. júna 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný na základe uznesenia vydaného vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru Národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ sp. zn. ČVS: PPZ-699/NKA-PZ-ZA-2012 z 18. decembra 2012 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“) pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 4 písm. b) Trestného zákona.

Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 104/2012 z 20. decembra 2012 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Napadnutým uznesením okresného súdu sudkyňa pre prípravné konanie rozhodla o predĺžení väzby sťažovateľa do 18. októbra 2013. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení, ktorú doplnil písomným podaním 1. júla 2013, v ktorom poukázal na viacero porušení Trestného poriadku počas prípravného konania. Krajský súd sťažnosť sťažovateľa zamietol uznesením krajského súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že je „*presvedčený o absencii dôvodov väzby, ako aj o tom, že v prípravnom konaní*“, a to aj uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu došlo k porušeniu ním označených práv.

Podľa sťažovateľa došlo v jeho trestnej veci najmä k porušeniu jeho základného práva na obhajobu zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy tým, že obhajca sťažovateľa nebol riadne predvolaný na výsluch svedka F. S. konaný 29. mája 2013, ktorého výpoveď bola kľúčovým dôvodom predĺženia väzby sťažovateľa. Obhajca sťažovateľa bol na uvedený

úkon údajne predvolaný vyšetrovateľom telefonicky v deň konania výsluchu, pričom k telefonickému spojeniu nedošlo. Z uvedeného dôvodu obhajca sťažovateľa žiadal „*prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa*“, pričom mu bolo listom Krajskej prokuratúry v T. č. k. Kv 91/12-85 z 13. júna 2013 oznámené, že z jeho žiadosti nevyplýva, že tento úkon robil v mene sťažovateľa, a preto nie je osobou oprávnenou žiadať preskúmanie postupu vyšetrovateľa. Podľa sťažovateľa splnomocnenie na zastupovanie udelil obhajcovi už 1. februára 2013, resp. 5. februára 2013.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej namietal, že k porušeniu jeho práva na obhajobu došlo aj postupom okresného súdu, pretože o termíne výsluchu v súvislosti s prerokovaním návrhu prokurátora na predĺženie jeho väzby, ktorý sa konal 20. júna 2013, bol upovedomený „*pracovníkmi na výkon väzby v L. dňa 17. 06. 2013, a nie dňa 14. 06. 2013 (ako to bolo uvedené sudkyňou pre prípravné konanie v zápisnici)*“. Obdobne bol o danom úkone upovedomený aj obhajca sťažovateľa, a to 18. júna 2013 mailom, a nie 14. júna 2013, ako to vyplýva zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa ako obvineného. Podľa sťažovateľa upovedomenie o výsluchu obvineného spojeného s prerokovaním návrhu na predĺženie jeho väzby len dva dni pred jeho konaním „*koliduje s právom na primeraný čas, resp. prípravu na obhajobu v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, ale aj čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru*“.

V uznesení okresného súdu, ktorým bola väzba sťažovateľa predĺžená, okresný súd len skonštatoval, že „*v trestnej veci vyšiel najavo nový dôkaz, je potrebné vykonať ďalšie vyšetrovacie úkony a v prípade prepustenia obvineného na slobodu by hrozilo, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania*“. Uvedené konštatovanie považuje sťažovateľ za nedostatočne odôvodnené, pričom sa okresný súd odvoláva na nový dôkaz, ktorým je nepochybne nezákonne získaný dôkaz, a to výsluch svedka F. S.

Sťažovateľovi bola tiež postupom okresného súdu upretá možnosť reálneho uplatnenia práv obhajoby, keďže okresný súd odmietol sťažovateľom viackrát navrhnutú konfrontáciu sťažovateľa a svedkov. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na právny názor v judikatúre ústavného súdu, ktorý potvrdzuje, že „*účelom práva na obhajobu*

je poskytnutie príležitosti brániť sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu a tiež brániť sa proti tvrdeniam o skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia v trestnom konaní v neprospech účastníka trestného konania. Obsahu a účelu priznaného zákonného a ústavného práva musí korešpondovať možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia tými subjektmi, ktorým bolo priznané (I. ÚS 17/99, III. ÚS 79/2010, II. ÚS 343/2010).“.

Sťažovateľ tiež zdôraznil, že on sám má záujem na objasnení veci a bude sa zúčastňovať na všetkých úkonoch, na ktoré bude predvolaný, a teda neexistujú dôvody na jeho ponechanie vo väzbe.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol, že podľa jeho názoru v uznesení okresného súdu nie je dostatočne odôvodnený kumulatívny dôvod trvania jeho väzby spočívajúci podľa okresného súdu v „*obtiaznosti veci*“, ktorá však nie je žiadnym spôsobom konkretizovaná, a preto podľa sťažovateľa takýto dôvod neexistuje, čím došlo k zásahu do osobnej slobody sťažovateľa „*v zmysle čl. 17 ods. 6 Ústavy SR*“, a tým „*muselo byť porušené aj právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru*“, ktorý vyžaduje, aby k pozbaveniu slobody vždy dochádzalo zákonným spôsobom. Podľa sťažovateľa je uznesenie okresného súdu nedostatočné a nepresvedčivo odôvodnené do tej miery, že nespĺňa parametre zákonnosti, je arbitrárne, a preto vyvoláva účinky „*porušenia základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru*...“.

Vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ uviedol, že došlo k pochybeniu v postupe krajského súdu, ktorý o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol bez „*vyčkania na doplnenie zdôvodnenia sťažnosti podanej dňa 20. 06. 2013 ihneď pri vyhlásení uznesenia o predĺžení lehoty väzby*...“. Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že uznesenie okresného súdu bolo jeho obhajcovi doručené 1. júla 2013, teda nemal možnosť skôr doplniť odôvodnenie sťažnosti. Rovnako sťažovateľovi bolo doručené uznesenie okresného súdu v deň, kedy bolo vydané uznesenie krajského súdu. Uvedeným postupom krajského súdu bolo sťažovateľovi upreté právo „*brániť sa, resp. obhajovať sa proti rozhodnutiu o predĺžení väzby, keďže nepoznal dôvody, na základe*

ktorých sa rozhodlo o samotnom predĺžení väzby“, a tým došlo k porušeniu jeho práva na kontradiktórny proces.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že „uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 0 Tp/53/2013 zo dňa 20. 6. 2013 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tpo/31/2013, zo dňa 27. 06. 2013 boli porušené základné práva, a to podľa čl. 17 ods. 1 a 6, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 5 a 6 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, sťažovateľa J. V. a následne zrušil obe rozhodnutia a prikázal Krajskému súdu v Trnave, aby J. V. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 6, čl. 46 ods. 1 s čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 a čl. 6 dohovoru uznesením okresného súdu, ktorým bola predĺžená jeho väzba, ako aj uznesením krajského súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu.

Ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd poukazuje v spojitosti s tým na to, že petit sťažnosti, ako aj jej odôvodnenie napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, vykazujú nedostatky. V návrhu na rozhodnutie vo veci samej totiž chýba označenie konkrétnych článkov dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľ namieta. Súčasne sťažovateľ nesprávne označil základné právo, ktorého porušenie namieta, ako čl. 17 ods. 6 ústavy namiesto relevantného čl. 17 ods. 5 ústavy. Z obsahu odôvodnenia sťažnosti však bolo ústavnému súdu zrejmé, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru, a v tom zmysle ústavný súd ustálil aj petit sťažnosti.

II.A K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť. Sťažovateľ sťažnosť podal a krajský súd o nej napadnutým uznesením rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv uznesením okresného súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

II.B.1 K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že napadnuté uznesenie krajského súdu je rozhodnutím, ktorým ako nadriadený súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu prvostupňového súdu o predĺžení väzby, t. j. je rozhodnutím o osobnej slobode.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, ako aj rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej sa osobná sloboda v súvislosti s rozhodovaním o väzbe a jej ďalšom trvaní chráni prostredníctvom ustanovení čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok De Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 65, § 67, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76, § 77 atď.), resp. ustanovení čl. 17 ústavy, pretože tieto predstavujú prísnejšiu a špeciálnu úpravu dodržania zásad spravodlivého procesu u osoby pozbavenej osobnej slobody, než akú má na mysli čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1 ústavy, v tomto prípade aj čl. 48 ods. 2 ústavy. Ustanovenia čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy totiž zahŕňajú tak hmotné, ako aj procesné atribúty práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru o práve na spravodlivé súdne konanie či ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy garantujúce základné právo na súdnu ochranu (m. m. III. ÚS 155/09, III. ÚS 287/2010).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti konštatoval, že sťažovateľ v súvislosti s rozhodovaním krajského súdu o predĺžení väzby namietal porušenie takých práv, ktoré na konanie a rozhodovanie o nej nie sú aplikovateľné, a preto k ich porušeniu nemohlo dôjsť vzhľadom na nedostatok príčinnej súvislosti medzi sťažovateľom označenými právami a namietaným uznesením krajského súdu. Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného

v čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.B.2 K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1 a 5, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru uznesením krajského súdu

Z obsahu základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť o väzbe na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy. Účelom záruk vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 dohovoru je zabezpečiť osobám zatknutým alebo inak pozbaveným osobnej slobody právo iniciovať konanie, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti opatrenia, ktorým boli pozbavené osobnej slobody. Z judikatúry ESĽP vyplýva, že konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí mať charakter súdneho konania, ktoré okrem inštitucionálnych záruk nezávislosti a nestrannosti orgánu rozhodujúceho vo veci musí poskytovať garancie procesnej povahy primerané povahe pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby v konkrétnom prípade (napr. rozsudok vo veci Assenov a iní c. Bulharsko z 28. októbra 1998, rozsudok vo veci Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000). Ak je dotknutá osoba pozbavená osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ESĽP sa prikláňa k názoru, že v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru by trestne stíhaná osoba mala byť vypočutá. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (napr. rozsudok vo veci Nikolova c. Bulharsko z 25. marca 1999).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Uvedené sa vzťahuje na všetky typy konaní pred všeobecnými súdmi vrátane konania o predĺžení lehoty väzby. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00,

m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00). V nadväznosti na uvedené právne názory (vyplývajúce z doterajšej judikatúry ústavného súdu a ESĽP) ústavný súd považoval za potrebné opäť zdôrazniť, že predmetom konania pred krajským súdom bolo rozhodovanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o predĺžení väzby sťažovateľa.

Porušenie svojich práv videl sťažovateľ v tom, že krajský súd zamietol jeho sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu aj napriek tomu, že ďalšie trvanie jeho väzby nie je dôvodné. Podľa názoru sťažovateľa dôvody trvania väzby nie sú užho dostatočne konkretizované a individualizované, čo taktiež považuje za výrazný nedostatok súdneho rozhodnutia. Okrem toho sa sťažovateľ domnieva, že všeobecné súdy konajúce v jeho veci nemôžu odôvodňovať ďalšie trvanie jeho väzby len „*obtiaznosťou veci*“ a potrebou vykonania ďalších procesných úkonov. Aj z uvedeného dôvodu považoval sťažovateľ ďalšie zotrvanie vo väzbe za neopodstatnené.

Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd zistil, že uznesením okresného súdu bola väzba sťažovateľa z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku predĺžená do 18. októbra 2013, teda o tri mesiace.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na závažnosť trestnej činnosti, pre ktorú bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie, a to pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 4 písm. b) Trestného zákona, ako aj na podstatu návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, v ktorom prokurátor dôvodil potrebou vykonania ďalších procesných úkonov, ktorých potreba vykonania vyvstala z predtým realizovaných dôkazov. V tejto súvislosti bolo poukázané na výpovede

poškodených, listinné dôkazy, svedeckú výpoveď F. Š., ako aj na potrebu doplnenia dokazovania výsluchom ďalšieho svedka a v závislosti od jeho výpovede aj vykonanie prípadnej konfrontácie svedkov. Z uznesenia okresného súdu vyplynulo aj tvrdenie prokurátora o tom, že dôvodnosť väzby je u sťažovateľa daná aj tým, že jeho prepustením by hrozilo, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Po posúdení návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania sťažovateľovej väzby, ako aj po zvážení všetkých okolností daného prípadu dospel okresný súd k záveru, že dôvody sťažovateľovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku aj naďalej trvajú, pretože nepominuli skutočnosti, ktoré ju odôvodňovali pri počiatocnom obmedzení jeho osobnej slobody.

Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť priamo do zápisnice po skončení výsluchu a vyhlásení uznesenia o predĺžení väzby. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

Krajský súd (v právomoci ktorého bolo posúdenie skutkových a právnych otázok relevantných na rozhodnutie o predĺžení väzby sťažovateľa) vychádzal zo skutkového a právneho stavu uvedeného v uznesení okresného súdu, ktoré posúdil ako správne a zákonné. V úvodnej časti odôvodnenia svojho právneho záveru krajský súd poukázal na závažnosť trestnej činnosti sťažovateľa, ako aj na to, že predĺženie väzby sťažovateľa o tri mesiace odôvodňuje potreba vykonania ďalších procesných úkonov.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatoval:

„Preskúmaním obsahu spisového materiálu odvolací súd zistil, že proti obvinenému sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 odsek 1, odsek 4 písm. b) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom nielen uznesení o vznesení obvinenia a predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe ale aj v napadnutom uznesení.

Obvinený bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Trnava sp. zn. Tp/104/2012-15 zo dňa 20. 12. 2012 z dôvodov § 71 odsek 1 písm. a,

písm. c) Trestného poriadku. Lehota väzby začala v danom prípade plynúť dňom 18. 12. 2012, Na základe doposiaľ vykonaného dokazovania existujú dôvody na podozrenie, že sa stal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, tento má znaky obzvlášť závažného zločinu a sú tu aj dôvody na podozrenie, že sa ho dopustil obvinený tak, ako to konštatoval v odôvodnení napadnutého uznesenia aj súd 1. stupňa.

V prejednávanej veci aj odvolací súd dospel k záveru, že vyšetovanie v predmetnej veci prebieha plynulo a dĺžka doby trvania väzby doposiaľ zodpovedá rozsahu vykonaného dokazovania. Potreba vykonania ďalších dôkazov odôvodňuje predĺženie lehoty väzby tak, ako rozhodol súd 1. stupňa. Odvolací súd má za to, že v tomto štádiu konania nie je možné akceptovať námietku obvineného vznesenú na verejnom zasadnutí dňa 20. 06. 2013, kde sa rozhodovalo o predĺžení väzby. Obhajca obvineného poukazuje na to, že potreba vykonania ďalšieho dokazovania vyplynula z nezákonne vykonaného dôkazu – výpovede svedka Š. zo dňa 29. 05. 2013. V tomto štádiu konania považuje odvolací súd za predčasné skúmať zákonnosť jednotlivých dôkazov, toto bude predmetom až rozhodovania vo veci samej.“

Ústavný súd konštatuje, že pri skúmaní postupov všeobecných súdov rozhodujúcich o väzbe nie je jeho úlohou, aby posudzoval smer vedenia vyšetovania alebo aby sa zaoberal vhodnosťou a opodstatnenosťou získavaných dôkazov, ktoré podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní a následne aj všeobecných súdov sú významným prostriedkom na odôvodnenie ďalšieho trvania väzby sťažovateľa. Úloha ústavného súdu spočíva v zistení, či skutkové a právne závery všeobecných súdov obstoja z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Pritom je podstatné, aby tieto závery boli dostatočne odôvodnené, teda aby boli preukázané zistenými skutkovými okolnosťami, aby ich dôvodnosť vychádzala z relevantnej právnej normy a aby ako celok pôsobili presvedčivo. Len vtedy, ak ústavný súd zistí splnenie tvrdených predpokladov v rozhodnutiach všeobecných súdov, vylúči svojvôľu a nezákonnosť ich postupov.

Podľa názoru ústavného súdu je rozhodnutie krajského súdu potrebné považovať za rozhodnutie, ktoré nevyvoláva pochybnosti o správnosti prijatých záverov. Ústavný súd konštatuje, že dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je u sťažovateľa daná tak skutkovými,

ako aj právnymi dôvodmi, ktoré spočívajú v zistení, že v priebehu vyšetrovania vyšli najavo skutočnosti, ktoré odôvodňujú podozrenie, že skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, spáchal sťažovateľ, čo spolu s charakterom trestnej činnosti, pre ktorú sa vedie vyšetrovanie, vyvoláva dôvodnú obavu, že sťažovateľ by v páchaní takejto trestnej činnosti mohol po prepustení na slobodu pokračovať, keďže bola súčasne zdrojom jeho príjmov. Okrem toho krajský súd opodstatnenosť ďalšieho trvania sťažovateľovej väzby odôvodnil aj potrebou vykonania ďalších úkonov, ktorých vykonanie sa odvíja od výsledkov skôr zrealizovaných úkonov prípravného konania.

Ústavný súd sa nestotožňuje s tvrdeniami sťažovateľa o nedostatočnej individualizácii konkrétnych skutočností, ktoré by odôvodňovali ďalšie trvanie jeho väzby. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostatočne ozrejmil, ktoré okolnosti boli podkladom na prijatie záveru o nevyhnutnosti zotrvania sťažovateľa vo väzbe. Ústavný súd je presvedčený, že tieto dôvody boli jednoznačné a konkrétne. Ústavný súd sa nedomnieva, že by závery krajského súdu vyznievali v tomto smere abstraktne. Podľa názoru ústavného súdu je odvolanie na povahu a závažnosť dosiaľ páchanej trestnej činnosti, ako aj na to, že z výsledkov doterajšieho vyšetrovania vyplýva, že sa skutok stal a že má znaky obzvlášť závažného zločinu a existujú aj dostatočné dôvody pre podozrenie, že sa tohto skutku dopustil sťažovateľ, postačujúce pre záver o potrebe ďalšieho trvania väzby sťažovateľa.

Väzba je výrazným zásahom do osobnej slobody obvineného a musí trvať len nevyhnutnú dobu. Maximálna dĺžka väzobného stíhania je zákonom ustanovená, ale skutočnosti, ktoré ju ovplyvňujú, závisia od zistení, ktoré tu boli pri vzatí obvineného do väzby a dosiaľ nepominuli, a okolností, ktoré vyplynú z priebehu trestného konania. A práve kumulácia a konkretizácia týchto dôvodov viedla krajský súd k záveru, že väzbu sťažovateľa okresný súd predĺžil o ďalšie tri mesiace odôvodnene.

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že o jeho výsluchu na okresnom súde v súvislosti s jeho ďalším ponechaním vo väzbe (konanom 20. júna 2013) bol sťažovateľ upovedomený 17. júna 2013 „*pracovníkmi na výkon väzby v L.*“ a jeho obhajca až 18. júna 2013 mailom, a teda mu nebol poskytnutý primeraný čas na prípravu obhajoby, ústavný súd uvádza, že v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku je všeobecný súd povinný o čase a mieste výsluchu obvineného (v danom prípade sťažovateľa) vhodným spôsobom upovedomiť obhajcu, ak je dosiahnuteľný.

V nadväznosti na uvedené považoval ústavný súd za významné posúdiť, či pochybil krajský súd, ak sa stotožnil s postupom okresného súdu pri plnení povinnosti uloženej mu Trestným poriadkom a podmienenej obsahom základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou a dohovorom. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol povinný upovedomiť obhajcu sťažovateľa o mieste a čase výsluchu vhodným spôsobom, ak je dosiahnuteľný. Už samotná formulácia tohto ustanovenia „*vhodným spôsobom, ak je dosiahnuteľný*“, neprikazuje všeobecnému súdu využiť určený spôsob upovedomenia obhajcu. Zákonodarca dokonca splnenie tejto povinnosti zo strany všeobecného súdu nevyžaduje za každých okolností, pretože pri jeho snahe ho limituje dosiahnuteľnosťou obhajcu. Ak sa teda okresnému súdu síce podarilo upovedomiť obhajcu sťažovateľa dva dni pred realizáciou výsluchu sťažovateľa, pričom výsluch sťažovateľa vykonal v prítomnosti obhajcu, ústavný súd sa domnieva, že konal spôsobom súladným so zákonom. V danom prípade išlo o väzobnú vec, ktorá si vyžaduje prednosť, bezodkladnosť a urýchlenosť pri rozhodovaní (§ 2 ods. 6 a § 238 ods. 3 Trestného poriadku). Tejto skutočnosti musel okresný súd prispôbiť aj otázku „*vhodného spôsobu*“ upovedomenia obhajcu o čase a mieste výsluchu, keďže, ako vyplýva z predloženej kópie mailu adresovaného obhajcovi, návrh prokurátora na predĺženie väzby sťažovateľa nebolo možné zaslať faxom. Podľa názoru ústavného súdu sa tak v danom prípade aj stalo.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že rozhodnutia o predĺžení jeho väzby boli založené najmä na zisteniach vyplývajúcich z výsluchu svedka F. Š. z 29. mája 2013, ktorý považuje za dôkaz nezákonne získaný z dôvodu, že jeho obhajca bol o tomto procesnom úkone upovedomený až v deň jeho vykonania, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý opakovane vo svojej judikatúre zdôrazňuje a z ktorého vyplýva, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Podľa § 238 ods. 1 Trestného poriadku podanú obžalobu, ako aj návrh na dohodu o vine a treste predseda senátu najskôr prezrie z toho hľadiska, či pre ďalšie konanie poskytujú spoľahlivý podklad, najmä preverí, či prípravné konanie, ktoré im predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu a či ju treba preskúmať alebo

predbežne prejednať. Podľa § 243 ods. 2 Trestného poriadku pri predbežnom prejednaní obžaloby preskúma súd obžalobu a zákonnosť dôkazného materiálu.

Podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ale aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok tiež pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie vecí alebo právo obhajoby.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd konajúci v trestnej veci sťažovateľa po podaní obžaloby, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania.

Sťažovateľ teda realizáciou svojho práva na obhajobu v priebehu trestného konania vedeného proti nemu má možnosť účinným spôsobom namietat porušenie svojich práv pred všeobecným súdom, a preto ústavný súd jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru postupom krajského súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že krajský súd rozhodol o jeho

sťažnosti skôr, ako ju sťažovateľ mohol písomne odôvodniť prostredníctvom svojho obhajcu, čím bol porušený princíp kontradiktórnosti konania a princíp rovnosti zbraní.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy ústavný súd uvádza, že toto základné právo zaručuje všetkým oprávneným osobám jednak čas na prípravu obhajoby, možnosť pripraviť si obhajobu, ako aj to, že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Uplatnenie práva na obhajobu oprávnenej osobe nezaručuje dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom základného práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (obdobne napr. III. ÚS 41/01, III. ÚS 256/03, I. ÚS 140/04).

Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti boli relevantné tieto ustanovenia Trestného poriadku:

Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

Podľa § 179 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia.

Podľa § 179 ods. 2 Trestného poriadku ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť, obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi, prípadne splnomocnencovi. Ak ide o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony alebo osobu, ktorej spôsobilosť na právne úkony

je obmedzená a ktorá obhajcu, prípadne splnomocnenca nemá, oznámi sa uznesenie jej zákonnému zástupcovi.

Podľa § 179 ods. 3 Trestného poriadku ak sa však oznamuje obvinenému, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, uznesenie, proti ktorému môže podať sťažnosť, treba ho oznámiť obvinenému, jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi. Ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, treba uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť, oznámiť obvinenému a jeho obhajcovi aj vtedy, ak obvinený nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia, s výnimkou sťažnosti proti uzneseniam podľa § 83 ods. 2; ak sa koná podľa § 204 ods. 1, sťažnosť sa podáva do skončenia skráteného vyšetrovania. Ak sa uznesenie oznamuje tak obvinenému, ako aj jeho zákonnému zástupcovi alebo obhajcovi, plynie lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

Podľa § 189 ods. 3 Trestného poriadku ak podáva sťažnosť prokurátor, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo obhajca za obvineného alebo vo vlastnom mene, musí byť sťažnosť zároveň odôvodnená, s výnimkou sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby.

Podľa § 190 ods. 2 Trestného poriadku ak lehota na podanie sťažnosti už všetkým oprávneným osobám uplynula a sťažnosti sa nevyhovelo podľa odseku 1, predloží vec na rozhodnutie...

b) prokurátor alebo súd nadriadenému prokurátorovi alebo súdu.

Podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku o sťažnosti podľa § 190 ods. 3 proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na verejnom zasadnutí

a o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie.

Jednou z procesných záruk pozbavenia osobnej slobody väzbou v súlade s čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy je aj právo obvineného podať sťažnosť proti uzneseniu prvostupňového súdu, v ktorej predloží všetky argumenty proti rozhodnutiu o väzbe (o predĺžení väzby). Tomuto právu obvineného zodpovedá povinnosť súdu umožniť obvinenému uplatnenie jeho práv a rozhodnúť o sťažnosti v konaní v súlade so zákonom, t. j. Trestným poriadkom. Predpokladom úspešného uplatnenia ochrany základného práva podľa čl. 17 ústavy v konaní pred ústavným súdom je však riadne uplatnenie práva podať sťažnosť v konaní pred všeobecnými súdmi, t. j. domáhanie sa svojho práva v súlade so všetkými podmienkami ustanovenými zákonom pre tento typ konania. Obvinený, zvlášť v prípade, ak uplatňuje svoje práva za pomoci obhajcu, musí súčasne predvídať, že súd bude v konaní postupovať v časových limitoch, ktoré ustanovuje Trestný poriadok pre tento typ konania.

Okresný súd vyhlásil uznesenie o vzatí sťažovateľa do väzby do zápisnice o výsluchu z 20. júna 2013 (*„Sudkyňa pre prípravné konanie uznesenie vyhlásila, odôvodnila a predniesla poučenie o opravnom prostriedku.“*) za prítomnosti sťažovateľa a jeho obhajcu, čím bolo uznesenie oznámené podľa § 179 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi, jeho obhajcovi a prokurátorovi. Od tohto momentu začala plynúť oprávneným osobám (sťažovateľovi a prokurátorovi) trojdňová lehota na podanie sťažnosti podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ zahlásil podanie sťažnosti do zápisnice bezprostredne po vyhlásení uznesenia. Prokurátor sa výslovne vzdal práva podať sťažnosť. Trestný poriadok neustanovuje explicitne, dokedy musí obvinený, ktorý sám podal sťažnosť, túto aj odôvodniť. Iná by bola situácia, ak by sťažnosť podal za obvineného obhajca, ktorý musí podanú sťažnosť zároveň aj odôvodniť (§ 189 ods. 3 Trestného poriadku). Túto požiadavku je potrebné vnímať v kontexte rozsahu preskúmvacej povinnosti nadriadeného súdu.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že pri poskytovaní individuálnej ochrany základných práv a slobôd nie je úlohou ústavného súdu vyjadriť sa „in abstracto“ k tomu,

aký má byť správny výklad príslušnej zákonnej úpravy, alebo k tomu, aký postup a prostriedky má všeobecný súd zvoliť na svoj postup. Úlohou ústavného súdu je len preskúmať, či v konkrétnych okolnostiach rozhodovania bol postup a rozhodnutie súdu zlučiteľný s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 67/03).

Sťažovateľ aj jeho obhajca boli oboznámení s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu 20. júna 2013. Písomné vyhotovenie uznesenia bolo obhajcovi sťažovateľa podľa jeho tvrdenia doručené 1. júla 2013 a sťažovateľovi 27. júna 2013, teda v deň vydania napadnutého uznesenia krajského súdu. Sťažovateľ doplnil dôvody sťažnosti prostredníctvom obhajcu podaním z 1. júla 2013 a toto bolo zaslané okresnému súdu faxom v ten istý deň. Podľa zistenia ústavného súdu bol trestný spis sťažovateľa odoslaný krajskému súdu z dôvodu rozhodovania o podanej sťažnosti 24. júna 2013.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd nemal a ani nemohol mať v čase rozhodovania o sťažnosti (27. júna 2013) k dispozícii odôvodnenie sťažnosti, keďže ho sťažovateľ do tohto momentu nedoplnil. Z ústavnoprávneho hľadiska bolo potrebné zaujať stanovisko k otázkam,

- či možno v prípade sťažovateľa uplatnenie práva na obhajobu podmieňovať doručením rovnopisu uznesenia okresného súdu jeho obhajcovi tak, ako to tvrdí sťažovateľ, alebo

- či bol krajský súd povinný čakať na doplnenie odôvodnenia sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal, avšak neodôvodnil, hoci jeho obhajca bol prítomný pri vyhlásení uznesenia.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ po oboznámení sa s dôvodmi predĺženia väzby (po vyhlásení uznesenia okresného súdu) mal možnosť predniesť za pomoci svojho obhajcu všetky námietky proti jej ďalšiemu trvaniu, pretože okolnosti trestného stíhania mu boli známe a o skutkových okolnostiach, ktoré podľa názoru okresného súdu opodstatňujú ponechanie sťažovateľa vo väzbe, bol oboznámený vyhlásením uznesenia okresného súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ čakal na doručenie rovnopisu uznesenia

okresného súdu svojmu obhajcovi, nemôže byť v príčinnej súvislosti s uplatnením práva na obhajobu, pretože s okamihom doručenia uznesenia, ktoré už bolo vyhlásené za prítomnosti obhajcu, Trestný poriadok nespája žiadne účinky vo vzťahu k právu podať sťažnosť. Sťažovateľ neuviedol ani žiadne relevantné okolnosti, ktoré by mu bránili odôvodniť týmito námietkami sťažnosť v čase po vyhlásení rozhodnutia okresného súdu do rozhodnutia krajského súdu. Spôsob obrany sťažovateľa a taktika jeho obhajoby nemôže byť v prípade jej neúspechu (aj v dôsledku oneskoreného uplatnenia) pričítaná na vrub súdu, ktorý koná v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 217/2013).

Obvinený, ktorý sa obhajuje za pomoci obhajcu, musí predpokladať, že všeobecné súdy budú v sťažnostnom konaní postupovať podľa právnej úpravy, ktorá ukladá súdu prvého stupňa, aby po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti všetkým oprávneným osobám predložil vec na rozhodnutie nadriadenému súdu (§ 190 Trestného poriadku). Zároveň Trestný poriadok limituje aj konanie nadriadeného súdu, keď mu ukladá rozhodnúť o sťažnosti v lehote piatich pracovných dní od predloženia veci (§ 192 ods. 3 Trestného poriadku). Takáto právna úprava sťažnostného konania je zárukou urýchleného preskúmania zákonnosti väzobného rozhodnutia, ktorá má osobitný význam pri rozhodnutí o vzatí do väzby, keďže rozhodnutie prvostupňového súdu je predbežne vykonateľné (§ 184 ods. 2 Trestného poriadku), a teda obvinený je pozbavený osobnej slobody na základe rozhodnutia, ktoré ešte nenadobudlo právoplatnosť.

Argumentácia sťažovateľa je sústredená na tvrdenie, že až oboznámením sa s písomným vyhotovením uznesenia okresného súdu o väzbe má obhajca možnosť poskytnúť obvinenému kvalifikovanú právnu pomoc doplnením odôvodnenia jeho sťažnosti.

S uvedeným tvrdením nemožno za daných okolností (prítomnosť obhajcu pri vyhlásení uznesenia) súhlasiť. Ústavný súd poukazuje na to, že v prvom rade je všeobecný súd povinný poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa, ale na druhej strane nemožno bagatelizovať význam, podstatu a zmysel obhajoby, v rámci ktorej sa obvinený háji sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Ak takéhoto obhajcu má

alebo ho musí mať, je potom jeho úlohou obhajovať práva obvineného čo najúčinnejším spôsobom, pod ktorým treba bez pochyb rozumieť aj aktívny prístup obhajcu pri obhajovaní jeho záujmov, ako aj starostlivosť obhajcu zameranú na to, aby boli náležite a včas objasnené skutočnosti, ktoré vinu obvineného vyvracajú alebo ju zmierňujú [§ 44 ods. 1 Trestného poriadku (IV. ÚS 482/2011)].

Ústavný súd navyše považoval za potrebné poukázať na to, že sťažovateľ nepredložil v doplnení sťažnosti z 1. júla 2013 také argumenty, ktoré by mu neboli známe už pri podaní sťažnosti, ani neuviedol také skutočnosti, ktoré by mohli zásadným spôsobom zmeniť hodnotenie tých skutkových okolností, ktoré súdy brali do úvahy pri rozhodovaní o predĺžení väzby.

Krajský súd nemožno „*obviňovať*“ z toho, že rozhodol urýchlene vo väzobnej veci, keďže mu to ukladá ústava aj dohovor. Z pohľadu ústavného súdu sa predmetná situácia javí tak, že krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby musel riešiť konflikt dvoch práv, a to práva na urýchlené rozhodovanie o jeho väzbe a práva na predloženie argumentov prostredníctvom obhajcu súdu proti jeho vzatiu do väzby. Podľa názoru ústavného súdu však nemožno úspešne namietat' porušenie určitého ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody takým postupom dotknutého všeobecného súdu, ktorý by mohol mať za následok porušenie iného ústavou, resp. medzinárodnou zmluvou garantovaného práva alebo slobody (m. m. IV. ÚS 62/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd považuje postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu za ústavne udržateľný a akceptovateľný. Poukazujúc na už uvedené konštatovanie o nevyužití aktívneho prístupu pri uplatňovaní obhajoby, ako aj s prihliadnutím na odôvodnenosť a presvedčivosť uznesenia krajského súdu je ústavný súd toho názoru, že takýto postup krajského súdu nemusí automaticky znamenať porušenie označených práv sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol aj túto časť sťažnosti po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2013